

Posudek na dizertační práci kolegyně Mg. Silvie Příplatové „Filosofický postoj k životu a ke smrti u lidí, kteří se ocitli na hranici života a smrti“

Anna Hogenová

Máme před sebou zajímavou dizertaci, afikující fenomén života a smrti u lidí, kteří nenašli svou míru, která by zajišťovala jejich harmonii se sebou samými, se společenstvím a bytím samým. Kolegyně Příplatová předestírá před pozorným recipientem svých myšlenek filosofické projekce lidských vlastností, jež jsou v této bolestivé ztrátě míry nejdůležitější. Velmi pozorně sleduje filosofický výměr vůle, která náleží k tomu nejdůležitějšímu v psychologické výbavě lidí na hranici mezi životem a smrtí. Srovnává tyto reflexe u Aristotela, Augustina Descarta, Kanta, Hegela, Schopenhaura, Nietzscheho, Heideggera a Patočky. Velmi dobře pochopila propojenost staré antické intence, protrahující se středověkem a opětně se ukazující ve filosofii výchovy Jana Palouše, a Jana Patočky ve formě „péče o duši“, která svým propojením s křesťanskou „láskou“ a osvícenstvím je vlastně základem duchovní pozice Evropy v dnešním světě. Současný pragmatismus starost o duši odložil, dal přednost potřebám trhu a ukazuje se, že podobné téma jako má tato dizertace, se objevuje sále častěji a téměř úporně v přehledu témat filosofických prací obecně. Kolegyně si toho všímá a na pomoc svým myšlenkám seznamuje čtenáře s idejemi výše jmenovaných filosofů, a to s ohledem na duchovní ponor především k tématům: svobody a vůle. Její výklad je přehledový, velmi klidný a uvážlivý. Předkládá zde peripetie a proměny toho, co je za vůli a svobodu pokládáno, což je samozřejmě odvislé od ontologické základny, na níž je postavena gnozeologie i etika.

Čtenář si může tyto myšlenky propojit i s dějinami v daných obdobích a dostává se tomu, že dnešní stav pochybností není v ohledu k hraně mezi životem a smrtí jen zprostředkovaným procesem materiálních souvislostí, ale je především projeven absence péče o duši, která se stala pouze karteziánskou záležitostí, bez vhlédů a vbliknutí, která jsou vstupem do zóny posvátnosti, jež bytostně chybí současnému člověku, a proto nám chybí i „důstojnost a úctyhodnost“. Ve hře je posvátnost především nenáboženského původu, která je projevem kultivovaného vzdělávání. Všude se „nosí“ pragmatičnost a praktičnost, která v konečném důsledku nevyhnutelně povede stále častěji k tematizaci života a smrti u našich dizertantů. Práce takto varuje před tímto stavem, a v tom je i největší přínos tohoto textu. Po stránce formální je práce naprosto v pořádku, navrhuji ji jednoznačně obhajobě. Do rozpravy kladu tuto otázku: Je výkonová společnost tím nejvyšším cílem v současném životě?

V Praze dne 12.3. 2024

Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.